

CONSULTATIEDOCUMENT

Conceptadvies PE-Commissie CDFD

inzake

vaststellen ontwikkelingen

Periode 1 april 2017 tot en met 31 maart 2018

Hoofdstuk 1 Advies PE-commissie CDFD

1. Inleiding

Voor financiële dienstverleners gelden er vanaf 1 januari 2006 naast diploma-eisen ook doorlopende vakbekwaamheidseisen. Deze hebben tot doel de vakbekwaamheid, die nodig is om de beroepsuitoefening op peil te houden en in te spelen op de snelle veranderingen die in de sector van de financiële dienstverlening plaatsvinden, op peil te houden. Met betrekking tot de inhoud adviseert het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) de Minister van Financiën door middel van periodieke vaststelling van toetstermen en ontwikkelingen voor de Wft-examens. Jaarlijks worden er nieuwe ontwikkelingen aan de initiële en aan de PE-examens toegevoegd.

2. PE-examens

Op 1 april 2017 worden er, na de overgangperiode, die op 1 januari 2017 eindigt, voor het eerst PE-examens afgenomen. Tijdens de overgangperiode kwam naast nieuwe ontwikkelingen ook het verschil tussen het vorige deskundigheidsbouwwerk en het nieuwe (huidige) deskundigheidsbouwwerk aan de orde. In de PE-examens worden in beginsel ontwikkelingen getoetst, die aan een of meerdere toetstermen van de Wft modules gekoppeld zijn. Indien er geen toetsterm toepasselijk is, zal er een toetsterm worden gewijzigd of een nieuwe toetsterm in het Wft bouwwerk worden toegevoegd.

Financieel adviseurs zijn verplicht hun PE-examen(s) in een vastgestelde periode van drie jaar¹ te behalen. De ontwikkelingen, die in de PE-examens worden opgenomen zijn daarom niet ouder dan drie jaar. De PE-examens worden, evenals de PEplus-examens per beroepskwalificatie afgenomen, waardoor ook de onderliggende modules in de PE-examens aan de orde komen.

3. PE-Commissie

In 2014 heeft het CDFD een nieuwe PE- Commissie geformeerd, die het CDFD pre-adviseert over relevante ontwikkelingen. De PE-commissie betreft de markt actief bij het aanleveren van relevante ontwikkelingen met als doelstelling een breed draagvlak te creëren bij de uiteindelijke vaststelling ervan in de examens.

De Commissie bestaat uit de volgende leden:

- Drs A.G.P. Harmsen (voorzitter)
- Drs J.E. van den Berg
- Mr. E.P. Gille
- G.P.L. Hendriks
- W.A.P.M. Schellens

Zij zijn op persoonlijke titel benoemd.

¹ In verband met de verlenging van de overgangstermijn met een jaar loopt de eerste periode van 1 april 2017 tot 1 april 2019

4. Aanleveren ontwikkelingen

De PE-commissie heeft in de periode van 7 juni tot en met 11 juli 2016 belangstellenden uitgenodigd om ontwikkelingen aan te leveren. ABN AMRO, Adfiz, Akkermans & Partner Knowledge, Dukers & Baelemans, Educamix B.V., Enkwest Opleiding & Advies B.V., Essenz trainingen, Hoffelijk Financieel N.V., Lifedesign4u, Mark van de Weijer |regie & realisatie, OvFd, Rabobank, SEH, VNAB kennis- en ontmoetingscentrum hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Daarnaast zijn er nog enige vertrouwelijke reacties ontvangen.

De PE-commissie heeft de bijdragen van de markt gebruikt voor het opstellen van de Ontwikkelingen 2017.

5. Consultatie

De PE-commissie wil graag de markt te consulteren over de voorgestelde ontwikkelingen alvorens een advies aan te bieden aan het CDFD. Marktpartijen worden van harte uitgenodigd om te reageren op dit consultatiedocument. Reacties kunnen worden verzonden aan info@cdfd.nl of schriftelijk naar: Postbus 556, 2501 CN Den Haag. De termijn sluit op **vrijdag 9 september 2016**.

Daarna zal het CDFD op basis van het advies van de PE-commissie en de reacties daarop van de markt, uiterlijk op 4 november een advies uitbrengen aan het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën streeft er naar om op 28 november 2016 uiterlijk te laten weten of en in hoeverre het advies wordt overgenomen.

Dit geeft de marktpartijen vervolgens voldoende tijd voor het aanpassen van opleidingsstof en examentrainingen. Vanaf 1 april 2017 worden de ontwikkelingen in de examens opgenomen; niet alleen in PE-examens maar ook in reguliere Wft-examens.

Bij het opstellen van de ontwikkelingen is een set van uitgangspunten en criteria gedefinieerd. Deze staan in de paragraaf 8 beschreven. De PE-commissie verzoekt marktpartijen hiermee rekening te houden bij het formuleren van een eventuele consultatiereactie.

6. Leeswijzer

In de volgende paragrafen worden de werkwijze en de uitgangspunten van de PE-commissie beschreven met betrekking tot het vaststellen van de PE-ontwikkelingen. Vervolgens worden per module de ontwikkelingen beschreven met de daarbij behorende toetsterm(en).

In **bijlage 1** is een terugkoppelingsdocument opgenomen waarin de PE-commissie uitleg geeft op welke wijze de reacties van de markt (juni/juli 2016) zijn verwerkt in de te consulteren ontwikkelingen.

In **bijlage 2** zijn de eind-en toetstermendocumenten opgenomen.

Er zijn twee versies: **2a** is een versie met track changes, waarin de wijzigingen zichtbaar zijn. Versie **2b** is een "schone" versie, waarin alle wijzigingen zijn doorgevoerd. Behalve nieuwe, gewijzigde of vervallen toetstermen in het kader van de relevante ontwikkelingen, is van de gelegenheid gebruik gemaakt om in het toetstermendocument (taal-) technische correcties of verbeteringen door te voeren. Een enkele keer is de taxonomiecode gewijzigd indien deze niet correspondeerde met de toetsterm of is de toetsterm vervallen i.v.m. doublure dan wel gesplitst ter verduidelijking (regulier onderhoud). De wijzigingen in de toetstermen zijn pas definitief zodra de relevante ontwikkelingen ook definitief zijn vastgesteld.

7. Werkwijze PE-commissie

Bij het opstellen van de PE-ontwikkelingen is de volgende werkwijze gehanteerd:

- Per module zijn de ontwikkelingen uit het lopende jaar en de voorgaande twee jaar beoordeeld op relevantie. Ontwikkelingen, die niet langer van toepassing zijn, zijn uitgesloten van de selectie.
- Per module zijn de aangeleverde ontwikkelingen beoordeeld op volledigheid. Waar nodig zijn ontwikkelingen toegevoegd;
- Vervolgens zijn de ontwikkelingen gescreend in hoeverre ze wel of niet voldoen aan de criteria (zie paragraaf 'uitgangspunten');
- Per ontwikkeling is beoordeeld aan welke Wft module deze (nog meer) kon worden gekoppeld.

8. Uitgangspunten bij het vaststellen PE-ontwikkelingen 2017

a) Onderwerpen die **wel** onder Wft-PE vallen:

- Ontwikkelingen in het kader van de Wft zijn onderwerpen waarvan de financiële adviseur op wettelijk minimumniveau kennis moet hebben en die op 1 januari 2017 in beginsel niet ouder zijn dan een jaar, of weliswaar ouder zijn, maar nog steeds van belang zijn voor de huidige adviespraktijk, (deze zullen niet ouder zijn dan drie jaar).
- Ontwikkelingen die betrekking hebben op wet- en regelgeving die zeker worden geïmplementeerd (minimaal aangenomen zijn door de Eerste Kamer, beleid van ministeries en jurisprudentie);
- Officiële richtlijnen en gedragscodes (bijv. AFM, Kifid) voor zover deze nieuw zijn en impact hebben op het adviestraject;
- Bedrijfsregelingen of wetgeving die van belang zijn voor de *adviespraktijk*.

b) Onderwerpen die **niet** onder Wft-PE vallen:

- Ontwikkelingen die betrekking hebben op periodieke aanpassingen van bedragen, limieten, indexeringen etc., tenzij deze het gevolg zijn van structuurwijziging of wijziging van relevante wet- en regelgeving;
- voorgenomen wetswijzigingen, waarvan niet met zekerheid kan worden gesteld dat ze op 1 januari 2017 zijn ingevoerd;
- maatschappij-specifieke of -generieke productinformatie (zoals zgn. 'franje' dekkingen);
- ontwikkelingen ouder dan drie jaar.

c) Er is rekening gehouden met de positie van de modules in de beroepskolom (zie ook illustratie Wft-vakbekwaamheidsbouwwerk). De PE-examens examineren immers per beroepskwalificatie:

- a. Ontwikkelingen die voor elke diplomahouder van belang zijn, zijn opgenomen in de Basismodule (met een mogelijke verdieping van de betreffende ontwikkeling in een bovenliggende vakinhoudelijke module);
- b. Een onderwerp dat bevestigd wordt in de lagere module hoeft niet nog eens bevestigd te worden in de hogere module (behoudens verdieping, zie punt a). Dat geldt met name voor de module Vermogen. Veel fiscale wijzigingen zijn opgenomen

- in 'Vermogen'; deze komen dan niet terug in de module 'Hypothecair krediet' of 'Pensioenverzekeringen;
- c. Met betrekking tot ontwikkelingen die niet in eenzelfde kolom zitten, bijvoorbeeld Inkomen en Vermogen of Inkomen en Schade, geldt dat ze dan in beide modules worden opgenomen. Hiervoor is geen verticale weging mogelijk;
 - d. Met betrekking tot de relevantie van een ontwikkeling heeft de PE-commissie een afweging gemaakt of deze in de ontwikkelingen zou moeten worden opgenomen (en dus kan worden geëxamineerd vanaf 1 april 2017) of dat deze valt onder de open norm 'permanent actueel vakbekwaam';
 - e. Sommige ontwikkelingen hebben betrekking op voorgenomen kabinetsbesluiten bijvoorbeeld t.g.v. Prinsjesdag. Voor zover relevant zullen deze besluiten alsnog worden meegenomen in de ontwikkelingen 2016.

Hoofdstuk 2

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Basis

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm? ²
<p>Jurisprudentie tuchtrecht banken</p> <p>De kandidaat kan de nieuwe tuchtraad banken benoemen en de rol ervan omschrijven. https://www.tuchtrechtbanken.nl/files/attachments/persbericht_eerste_jaar_tuchtrecht_banken_57_meldingen.pdf</p>	1f.5	Wijziging
<p>Introductie Key Information Document</p> <p>De kandidaat kan omschrijven wat de Key Information Document is. https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/feb/wijziging-nrgfo</p>	1f.2	Wijziging
<p>Wijziging depositogarantiestelsel</p> <p>Vanaf 26 november geldt een nieuw, vooraf gefinancierd depositogarantiestelsel (DGS). Nederland heeft hiermee de Europese DGS-richtlijn geïmplementeerd.¹ De Nederlandsche Bank (DNB) start nu met de uitvoering van het nieuwe stelsel. Door de implementatie van de richtlijn wordt het Nederlandse depositogarantiestelsel meer risico gebaseerd. Financiële instellingen gaan in het nieuwe depositogarantiestelsel vooraf premies afdragen aan het nieuwe DGS-fonds.</p>	1b.20, 1b.21, 3b.1	Nee
<p>Regeling Verzekeringskaarten</p> <p>Met ingang van 1 januari 2017 worden de productwijzers vervangen door verzekeringskaarten. De kandidaat moet kunnen beschrijven wat een verzekeringskaart is en wanneer de verzekeringskaart beschikbaar moet zijn.</p>	1f.2, 1f.4	Wijziging
<p>Invoering Common Reporting Standard per 1-1-2016 (in werking op 1-1-2017)</p> <p>I.v.m. automatische internationale gegevensuitwisseling: verplichting vastlegging klantgegevens bankrekeningen. Zie o.a. https://www.nvb.nl, http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/internationaal/vermogen/common_reporting_standard/</p>	1b.2, 2d1, 4a.5	Nee

² Zie aan het eind van het hoofdstuk voor de gewijzigde of nieuwe toetstermen

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
<p>Leefgeldrekening voor mensen met problematische schulden Ter voorkoming van een bestaan onder het bestaansminimum, zijn er afspraken gemaakt over de leefgeldrekening. Zie: www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brieven/2016/04/14/brief-nvb-aan-staatssecretaris-klijnsma-over-leefgeldrekeningen/brief-nvb-aan-staatssecretaris-klijnsma-over-leefgeldrekeningen.pdf en www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-sociale-zaken-en-werkgelegenheid/documenten/kamerstukken/2016/04/14/kamerbrief-met-brief-nvb-over-blokkade-leefgeldrekening</p>	1b.1	Nee
<p>Inkeerregeling boete Verhoging boete bij vrijwillige melding zwartsparen van 60% naar 120% vanaf 1 juli 2016.</p>	4a.3	Nee
<p>UBO- register Invoering UBO- register per 26 juni 2017 voor minder witwaspraktijken en financieren van terrorisme.</p>	1b.3, 2b.1	Wijziging
<p>Adempauze schuldenaar (Besluit breed moratorium inwerkingtreding 1 januari 2017) De kandidaat moet weten dat de mogelijkheid voor een adempauze bestaat, zodat de consument kan worden doorverwezen.</p>	3d.1,4a.2	Nee
<p>Box 3 Per 1 januari 2017 geldt er een andere berekeningssystematiek voor box 3. Daarnaast zal het heffingsvrije vermogen stijgen naar € 25.000,=.</p>	1a.8,2a.1	Nee
<p>Wet Werk en Zekerheid De kandidaat moet het volgende weten: - wat de ketenbepaling inhoudt; - wat de voorgeschreven route voor ontslag is; - wat de transitievergoeding inhoudt.</p>	1d.7,1d.9	Nee
<p>Crowdfunding Kandidaat moet weten dat crowdfunding een wijze van (alternatieve) financiering/beleggen is. (crowdfunding kent twee kanten, de leners kant en de uitleners/beleggingskant).</p>	1b.17	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
Studieschuld Vanaf 1 september 2015 is het Wetsvoorstel Studievoorschot in werking getreden. De kandidaat moet op hoofdlijnen weten dat de basisbeurs en bijverdiengrens is afgeschaft en er sprake is van een nieuw leenstelsel.	1a.3	Nee
Versnelde verhoging AOW/ Witteveen 2015 Vanaf 1 januari 2016 wordt de AOW- gerechtigde leeftijd versneld naar 67 jaar in 2021. Vanaf 2021 zal de AOW- gerechtigde leeftijd gekoppeld worden aan de gemiddelde resterende levensverwachting.	1d.8	Nee
Kifid opent digitaal klachtenloket Vanaf begin juli 2015 is het voor consumenten in sommige situaties mogelijk om online een klacht in te dienen bij het Kifid. Hiervoor heeft het Kifid een nieuw webportaal ontwikkeld: 'Mijn Kifid'.	1f.5	Nee
Solvency II Onder bepaalde voorwaarden vallen kleine verzekeraars en uitvaartverzekeraars niet onder het prudentiële toezicht van DNB.	1f.13	Nee
Beloningsbeleid financiële ondernemingen In de nieuwe regeling met betrekking tot het beloningsbeleid financiële ondernemingen is onder meer de mate van beloningen voor bestuurders vastgelegd. Daarnaast zijn er meer regels vastgelegd rondom de variabele bonussen en de vertrekpremies bij financiële instellingen.	1f.33	Nee

***Aanpassing toetsterm:**

1b.3	<i>De kandidaat kan BKR-, EVA-,VIS en <u>UBO-toetsing</u> omschrijven en de doelstelling van de toetsing aangeven.</i>	K
1f.2	<i>De kandidaat kan beschrijven wat een financiële bijsluiter, een <u>verzekeringskaart</u> en het dienstverleningsdocument is.</i>	K
1f.4	<i>De kandidaat kan in hoofdlijnen omschrijven wanneer een <u>verzekeringskaart</u> en een dienstverleningsdocument beschikbaar moeten zijn en welke (financiële) informatie in de <u>verzekeringskaart</u> en een dienstverleningsdocument vermeld moet worden.</i>	K
1f.5	<i>De kandidaat kan de klachten- en geschilleninstellingen, Klachten instituut financiële dienstverlening (Kifid), Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) en de Stichting Tuchtraad banken noemen en kort beschrijven op welke gebieden zij werkzaam zijn.</i>	K

Hoofdstuk 3

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Consumptief krediet

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
<p>Telecom onder Wft</p> <p>De regels voor kredietverlening aan consumenten blijven van toepassing op telecombedrijven die telefoontoestellen op afbetaling aanbieden. De telecomsector is er niet in geslaagd een gedragscode voor te stellen die zowel voldoet aan de Europese regels voor consumentenkrediet als aan de mededingingswet.</p>	1a.1, 1a.2	Nee
<p>Introductie Keurmerk Private Lease per 1 februari 2016</p> <p>Private leasen van personenauto's is afgelopen tijd in populariteit toegenomen. Op initiatief van branchevereniging VNA is het Keurmerk Private Lease gelanceerd per 1 februari 2016. De AFM is betrokken geweest bij het opstellen van het keurmerk en laat het toezicht op private leaseproducten vooralsnog aan de branche zelf over. (www.keurmerkprivatelease.nl)</p>	1a.1, 2d.1	Wijziging
<p>Aanpassing Gedragscode Consumptief Krediet*</p> <p>De kandidaat kent de wijzigingen in de leennormen, die een betere aansluiting tussen de leennormen van consumptief en hypothecair krediet betreffen.</p>	1a.1, 1c.2, 2d.1	Nee
<p>Wijziging Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Nrgfo) per 1 juli 2016.</p> <p>Wijzigingen vermeldingen digitale media en gewijzigde verplichte waarschuwingen (aanpassing verplichte formats). Voor consumptief krediet betreft dit de aanpassing van de kredietwaarschuwing.</p>	1a.2	Nee
<p>Vereenvoudiging beslagvrije voet *</p> <p>Er komt een beter systeem om de beslagvrije voet te bepalen. Het systeem wordt transparanter, beter uitvoerbaar en er komt betere balans tussen de diverse belangen.</p>	1i.2	Nee

<p>Blijverslening</p> <p>De SvN heeft de Blijverslening geïntroduceerd. De kandidaat kent de Blijverslening en betreft deze in het advies.</p>	2d.1	Nee
<p>Crowdfunding</p> <p>De kandidaat is op de hoogte van de ontwikkelingen rond crowdfunding en weet wanneer hij een consument kan doorverwijzen dan wel ondersteuning kan bieden bij het zoeken van financiering via deze manier.</p> <p>(Rapport: Crowdfunding- Naar een duurzame sector: http://www.afm.nl/nl-nl/professionals/onderwerpen/crowdfunding-overig) http://www.internetconsultatie.nl/wijzigingsbesluitfm2016 Het gaat hierbij om de interpretatie over toezicht op crowdfunding door DNB en AFM voor wat betreft consumptief krediet.</p>	1a.1, 1h.2	Nee

Aanpassing toetsterm:

1a.1	<p>De kandidaat kan de reikwijdte en regelgeving van de Wft en de uitwerking daarvan in het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen alsmede de gedragscode van de Nederlandse Vereniging van Banken en de gedragscode van de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland en het Keurmerk Private Lease uitleggen.</p>	B
------	---	---

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 4

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Hypothecair krediet

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Implementatie Europese hypotheekrichtlijn</p> <p>De kandidaat moet weten wat de gevolgen zijn van de MCD voor de Hypotheekadviespraktijk.</p> <p>Waaronder onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij LTV tot 90% is modelmatige waardebeoordeling toegestaan. - Het European Standardised information sheet (ESIS) - Het jaarlijks kostenpercentage (JKP) - De wettelijke gedenktermijn - Het doen van een bindend aanbod <p>Zie o.a.</p> <p>www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/24/memorie-van-toelichting-wetsvoorstel-implementatiewet-wft-hypothecair-krediet</p> <p>www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/06/28/antwoorden-op-kamervragen-over-waardebeoordeling-bij-hypothecair-krediet</p> <p>www.nvb.nl/thema-s/wonen/4741/europese-hypotheekrichtlijn-mortgage-credit-directive.html</p> <p>www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015Z17375&did=2016D14967</p>	1a.2, 1a.3, 1b.5, 1b.7	Nee
<p>Rentemiddeling</p> <p>Wet- en regelgeving inzake rentemiddeling .</p> <p>De kandidaat moet weten dat de fiscale belemmeringen van rentemiddeling groot deels zijn weggefallen.</p>	1a.1	Nee
<p>Nieuwe leennormen voor hypotheek</p> <p>Belangrijkste wijzigingen in de TRHK per 1-1-2017 (publicatie rond 1-11-2016).</p> <p>Waaronder:</p> <p>Aanpassing Gedragscode Consumptief Krediet per 1 februari 2016*</p> <p>Op initiatief van de NVB wordt in de loop van 2016 gesproken met toezichthouders en marktpartijen over een nieuwe methodiek die resulteert in een betere aansluiting tussen de leennormen voor</p>	1a.2, 1a.3, 3c.1	Nee

hypothecair en consumptief krediet. Het doel is om uiteindelijk te komen tot een integrale gedragscode voor hypothecaire en consumptieve kredieten.		
Nieuwe NHG-Voorwaarden en Normen 2017* Belangrijkste wijzigingen V&N NHG 2017 (publicatie rond 1-11-2016) inclusief De gevolgen implementatie MCD voor NHG	1a.2, 1a.3, 3c.1	Nee
Fiscale wijzigingen met betrekking tot de eigen woningschuld 2016 en 2017* Waaronder: De vereenvoudigde informatieplicht (2016); De verzachte sanctie bij aflossingsachterstand	1a.1	Nee
Ontwikkeling uit Kamerbrieven Bij de aanvraag van een hypothecair krediet mag rekening gehouden worden met de actuele hoogte van de studieschuld in plaats van de oorspronkelijke hoogte.	1a.2, 3c.1	Nee
Wijziging Wet WOZ Vanaf 1-10-2016 worden de WOZ- waarden van woningen openbaar gemaakt.	1a.3	Nee
Blijverslening De SvN heeft de Blijverslening geïntroduceerd. De kandidaat kent de Blijverslening en betreft deze in het advies.	1b.6. 3c.1	Nee
Wijziging buitenlands belastingplichtige Kandidaat weet in welke situatie grensarbeiders een deel of het gehele recht op renteaftrek verliezen.	1a.1	Nee
Restschuldfinanciering De kandidaat weet hoelang de rente van een restschuld van een eigen woningschuld aftrekbaar is.	1a.1	Nee
Toelichting NHG norm meefinancieren energiebesparende voorzieningen verduidelijkt Bij de aankoop van een woning mag men vanaf 2016 maximaal 102% van de waarde van de woning lenen. Voor het treffen van energiebesparende voorzieningen geldt een uitzondering en mag tot 106% geleend worden. Niet voor iedereen was duidelijk of de extra leenruimte (het verschil tussen 106% en 102%) ook volledig moest worden besteed aan het treffen van energiebesparende voorzieningen.	1a.2	nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Stapsgewijze daling van het maximale aftrektarief</p> <p>Sinds 2014 verlaagt de overheid het maximale aftrektarief in de 4e schijf van 52% stapsgewijs naar 38% in stappen van 0,5% per jaar.</p>	1a.1	Nee
<p>Bevordering doorstroming huizenmarkt</p> <p>Kandidaat weet hoelang dubbele renteaftrek bij verhuizing mogelijk is Kandidaat weet dat en wanneer herleven van de hypotheekrente na verhuur mogelijk is.</p>	1a.1, 1e.7, 1e.11, 1h.3, 1h.4	Nee
<p>Vruchtgebruik en renteaftrek</p> <p>Kandidaat weet wat de mogelijkheden zijn van hypotheekrenteaftrek bij vruchtgebruik</p>	1a.1	Nee
<p>Verplichte energielabel woningen</p> <p>De kandidaat moet weten dat een energielabel verplicht is bij verkoop van de woning, het energielabel op hoofdlijnen moeten kunnen omschrijven en wat het gevolg is van het ontbreken ervan.</p>	1b.5	Nee
<p>Uitzondering provisieverbod bij hypotheekadvies</p> <p>De kandidaat weet wanneer er sprake is van een uitzondering op het provisieverbod bij advies over hypothekeken.</p>	1a.3	Nee

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 5

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Inkomen

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Financiering van transitievergoeding van werknemers die ziek uit dienst gaan bij kleine werkgevers vanuit het Arbeidsongeschikheidsfonds (Aof).*</p> <p>In de Stichting van de arbeid (STAR) hebben werkgevers en werknemers afgesproken dat de financiering van de transitievergoeding na langdurige arbeidsongeschiktheid anders moet. De STAR vindt dat kleine werkgevers in zo'n geval niet individueel de rekening van de transitievergoeding moeten betalen. Zij stellen voor om bij werkgevers die minder dan 25 werknemers in dienst hebben, de transitievergoeding door het UWV te laten betalen. Het gaat daarbij om de vergoeding na een periode van 104 weken van ziekte. De financiering van deze transitievergoedingen moet plaatsvinden uit het Algemeen werkloosheidsfonds (Awf). Alle werkgevers betalen mee aan dit fonds. Asscher neemt het voorstel van de STAR over en gaat bovendien beoordelen of het met terugwerkende kracht kan worden ingevoerd.</p>	1b.1, 1k.2	Nee
<p>Lage inkomensvoordeel*</p> <p>Het lage-inkomensvoordeel is bedoeld om vanaf 2017 de arbeidsparticipatie aan de onderkant van de arbeidsmarkt te stimuleren. Voor werkgevers geldt het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Het voordeel bedraagt maximaal € 2000,= per werknemer per jaar op basis van een 38-urige werkweek. · Voor werknemers met een loon tussen 100 en 110% van het wettelijk minimum loon, die in één jaar ten minste 1248 uur gewerkt hebben bij dezelfde werkgever. · Voor elke werknemer met een loon tussen 110 en 120% van het wettelijk minimum loon bedraagt het loonkostenvoordeel, onder dezelfde condities, maximaal € 1000,=. · Toekenning is naar rato van aantal gewerkte uren in een jaar. 	1b.6, 1b.7	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Referteperiode WW na ziekte</p> <p>Zieke werknemers die in de WW belanden worden benadeeld sinds per 2015 standaard inkomensverrekening is doorgevoerd in de WW. De belangrijkste groep is de werknemer die na 104 weken van ziekte door het UWV minder dan 35% arbeidsongeschikt wordt geschat. Deze werknemer maakt dan geen aanspraak op een WIA-uitkering maar mogelijk wel op een WW-uitkering. De referteperiode is het jaar voorafgaand aan WW, ofwel het tweede ziektejaar. Vaak wordt er in het tweede ziektejaar maximaal 70% van het salaris doorbetaald en dit lagere salaris wordt dan de basis voor de WW-uitkering. Dit wordt per 2017 gerepareerd door de referteperiode bij de WW-vaststelling te verplaatsen naar het jaar voorafgaand aan ziekte.</p>	1d.2, 1g.17, 1i.1, 1i.2, 2d.5	Nee
<p>Wet verbetering hybride markt WGA</p> <p>Werkgevers die eerder eigenrisicodrager zijn geweest, krijgen per 2017 pas toestemming om opnieuw eigenrisicodrager te worden om eigenrisicodrager te worden als de publieke verzekering minimaal drie jaar heeft geduurd, ongeacht hoe de eerdere beëindiging tot stand is gekomen.</p> <p>Wetsvoorstel 8 juni gepubliceerd. Gaat in per 1-1-2017</p>	1i.13, 1i.14	Nee
<p>Aanpassing minimumjeugdloon</p> <p>Het minimumloon voor jongeren vanaf 18 jaar wordt verhoogd en vanaf 21 jaar valt een werknemer onder het normale wettelijk minimumloon. Het minimumloon zal per uur worden vastgesteld. Het ministerie van SZ&W heeft deze wijzigingen gepland per 1 juli 2017. Deze wijziging heeft ook impact voor inkomensverzekeringen. Jongeren komen eerder in aanmerking voor verzekeringsdekking en ook bij de loondoorbetaling bij ziekte (in het tweede jaar) moet met deze wijziging rekening worden gehouden.</p>	1a.5	Nee
<p>Ketenbepaling seizoensarbeid</p> <p>De ketenregeling is gewijzigd per 1 juli 2016. De periode tussen twee dienstverbanden van ten hoogste zes maanden kan bij cao worden teruggebracht naar ten hoogste drie maanden voor functies waarin: de werkzaamheden als gevolg van klimatologische of natuurlijke omstandigheden seizoensgebonden zijn en; gedurende ten hoogste negen maanden per jaar kunnen worden verricht.</p> <p>Cao-partijen kunnen zelf bepalen voor welke functies afwijking van de hoofdregel noodzakelijk is.</p>	1d.1, 1d.4 1i.1, 3b.4,	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Samenvoeging WGA vast en flex</p> <p>Per 1 januari 2017 worden het WGA vast en WGA flex risico definitief samengevoegd. De werkgever krijgt de keuze tussen wel of geen eigenrisicodrager.</p>	1b.1, 1d.1, 1d.2, 1i.13, 2f.3 ,3d.4	Nee
<p>Wet aanpak schijnconstructies Verbod op inhoudingen op het loon per juli 2016.</p> <p>Wijziging van het Besluit minimumloon en minimumvakantiebijslag</p>	1d.4	Nee
<p>Wet deregulering beoordeling arbeidsrelatie*</p> <p>Ingangsdatum 1-5-2016 en overgangsregiem tot 1-5-2017</p>	1b.8	Nieuw
<p>Afkoopregeling voor lijfrenten bij langdurige arbeidsongeschiktheid</p> <p>Bij langdurige arbeidsongeschiktheid kan sinds 1-1-2015 een lijfrente worden afgekocht zonder revisierente te betalen</p>	1a.7	Nieuw
<p>Wet Werk en Zekerheid</p> <p>De kandidaat kent de wijzigingen van de Wet Werk en Zekerheid uit 2015, die betrekking hebben op het flexrecht, het ontslagrecht en de Werkloosheidswet.</p>	1a.5, 1b.1, 1d.2	Nee
<p>Wet Werk en Bijstand</p> <p>De kandidaat moet weten dat bijstandsgerechtigden passende arbeid moeten accepteren, dat bij misdragingen de bijstandsuitkering voor maximaal drie maanden kan worden stopgezet, dat de kostendelersnorm is ingevoerd en dat criteria voor bijzondere bijstand verruimd zijn.</p>	1d.2	Nee
<p>Doorwerken na AOW gerechtigde leeftijd</p> <p>Wet Werken na de AOW gerechtigde-leeftijd.</p> <p>De kandidaat moet weten waarom het voor werkgevers aantrekkelijk is om een AOW'er in dienst te nemen of te houden. En op welke wijze een arbeidsovereenkomst met deze werknemers beëindigd kan worden.</p>	1b.1, 1d.1, 1i.8	Nee
<p>Wet harmonisatie instrumenten bevordering arbeidsdeelname arbeidsbeperkten</p> <p>Met de Wet harmonisatie instrumenten bevordering arbeidsdeelname arbeidsbeperkten komt er in de Ziektewet per 2016 een uniforme no-riskpolis (A) voor de doelgroep van de banenafpraak. Deze uniforme no-riskpolis vervalt in principe na 2020. Dankzij de no-riskpolis hebben de werkgevers ook geen risico op verhoging van de premie voor de Werkhervattingskas, mochten deze werknemers uiteindelijk in de WGA</p>	A)1b.1, 1d.1, 1d.2 B) 1b.6	Nee

<p>belanden. (B) Een ander verschil dat wordt aangepakt is de premiekorting die een werkgever ontvangt bij in dienstnemen van een Wajonger. De wetswijziging verbreedt de doelgroep van de mobiliteitsbonus tot de gehele doelgroep voor de banenafpraak. Omdat deze wijziging budgetneutraal moet worden uitgevoerd, zal de bonus veel lager zijn dan nu het geval is bij het in dienst nemen van een Wajonger. Het bedrag van de mobiliteitsbonus voor de doelgroep banenafpraak bedraagt € 1.800,- per jaar, fors minder dus dan de maximale korting van € 7.000,- zoals die nu geldt bij de mobiliteitsbonus. Deze verlaging geldt alleen voor de werknemers die vallen onder de banenafpraak. Als een werkgever een arbeidsgehandicapte werknemer in dienst neemt, (bijvoorbeeld met een WIA-uitkering) dan bedraagt de premiekorting nog steeds maximaal € 7.000,-.</p>		
<p>Flexibel gebruik van verlofmogelijkheden in de Wazo</p> <p>De Wazo en de Wet aanpassing arbeidsduur (WAA) zijn met ingang van 1 januari 2015 aangepast en een enkel onderdeel is gewijzigd per 1 juli 2015.</p>	1b.5, 1d.2	Nee
<p>Effectiviteit van de premiekorting voor oudere of arbeidsgehandicapte werknemers</p> <p>Het overheidsbeleid probeert oudere werknemers vanuit een uitkeringssituatie in het arbeidsproces te laten instromen door middel van een premiekorting op werknemersverzekeringen voor de werkgever.</p>	1d.1	Nee
<p>Wet pensioencommunicatie</p> <p>De kandidaat heeft kennis van (het doel van) de nieuwe Wet Pensioencommunicatie voor zover dit relevant is bij het geven van advies in inkomensverzekeringen. Alle informatie moet aan de open normen voldoen (evenwichtigheid). Meer digitalisering. UPO wordt eenvoudiger, meer informatie via mijnpensioenoverzicht.nl en Pensioen1-2-3. http://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34008_wet_pensioencommunicatie</p>	1d.2	Nee

Nieuwe toetsterm(en):

1a.7	De kandidaat kan het verband aangeven het verband aangeven tussen arbeidsongeschiktheid en overige financiële producten en verwijst door naar de betreffende adviseur.	B
1b.8	De kandidaat kan uitleggen wanneer er sprake is van een arbeidsrelatie.	B

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 6

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Pensioenverzekeringen

De komst van het Algemene Pensioenfonds (APF) en het vrijwillig aansluiten bij een Bedrijfstakpensioenfonds (BPF) verandert het werkveld van de Wft-pensioenadviseur.

De komst van het APF betekent dat de Wft-pensioenadviseur zijn advies naast verzekerde regelingen uit zal breiden met advies over aansluiting bij een APF of een vrijwillige aansluiting bij een BPF. Vanaf 1 juli 2017 zal de advisering hierover onder de reikwijdte van de Module Pensioenverzekeringen vallen.

Een pensioenadviseur dient om die reden te beschikken over de benodigde kennis en vaardigheden om de verschillende pensioenproducten met elkaar te kunnen vergelijken en te komen tot een passend advies. De kennis en vaardigheden dienen daarom niet alleen te zien op advies over een pensioenverzekering of een premiepensioenvordering maar ook op advies over een APF of het vrijwillig aansluiten bij een BPF.

De toetstermen zijn aangepast en uitgebreid, zowel op het gebied van kennis van pensioenfondsen en specifieke APF-onderdelen, als op het gebied van vaardigheden en competenties, met de nadruk op het kunnen vergelijken en beoordelen van de verschillen tussen de diverse regelingen.

Hierdoor zijn aan de ontwikkeling APF en BPF in de Wft in de PE cyclus 2017 relatief veel toetstermen gekoppeld. De ontwikkeling heeft veel invloed en is van toepassing op meerdere toetstermen. Uiteraard wordt het initiële examen met deze ontwikkeling uitgebreid.

De vakbekwaamheidseisen wijzigen niet in de situatie dat een werkgever verplicht is zich aan te sluiten bij een bedrijfstakpensioenfonds en in die zin geen keuze heeft tussen verschillende uitvoeringsovereenkomsten.

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>APF en BPF in Wft</p> <p>De verschillen tussen de APF/BPF enerzijds en de verzekerde regeling anderzijds, betekenen dat Wft-pensioenadviseur zijn kennis, vaardigheden en competenties moet uitbreiden, zodat hij in staat is die verschillen en de daaruit volgende risico's en gevolgen voor werkgever en (oud-)deelnemer voldoende weet te duiden, zodat hij een passend advies kan geven.</p>	<p>2a.5, 4a,4, 1b.1, 1b.5, 1b.6, 2c.1, 3a.2, 1c.4, 1c.5, 1c.12, 1d.5, 1e.1, 1e.2, 1e.4, 1e.7, 1f.1 t/m 4, 2e.1 t/m 2e.3, 2f.2, 3b.1,3b.2, 1g.3 t/m 1g.12, 1h.1, 1h.2, 1h.4 t/m 1h.9, 1h.12 t/m</p>	<p>Ja , zie toetstermen document ³</p>

³ Zie bijlage 2b

	1h.15, 1h.18 t/m 20, 1h.23, 1i.1, 1i.8, 1i10.1i.11, 2g.1 t/m 2g.4, 2g.6, 2g.7, 3d.1 t/m 3d.6, 2j.1 t/m 2j.5, 3.f1 t/m 3f.4.	
<p>Wet verbeterde premieregeling van kracht per 1 september 2016.</p> <p>Wetsvoorstel is aangenomen door 1K op 14 juni 2016. Dit initiatiefvoorstel van het Tweede Kamerlid Lodders (VVD) wijzigt de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Wet loonbelasting 1964. Het voorstel strekt tot een verbetering van het als te beperkend ervaren wettelijk kader voor premie- en kapitaalovereenkomsten (premieregelingen). Door de voorgestelde wijzigingen kan pensioenkapitaal dat in het kader van een premieregeling is opgebouwd, in de uitkeringsfase (deels) risicodragend worden belegd. Doorbeleggen leidt naar verwachting tot een hoger pensioenresultaat en maakt het pensioen minder afhankelijk van de rentestand op de pensioeningangsdatum.</p> <p>Met de tweede nota van wijziging (TK 34.255, 12), aangeboden bij brief van 29 februari 2016 (TK 34.255, 11), heeft de initiatiefneemster op verzoek van de Tweede Kamer in overleg met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid delen uit het vergelijkbare voorstel Wet variabele pensioenuitkering (34.344) van de regering overgenomen in haar eigen initiatiefvoorstel. Naar aanleiding van deze integratie zal de regering het wetsvoorstel 34.344 intrekken.</p> <p>Vóór de integratie van de wetsvoorstellen luidde de citeertitel van het onderhavige initiatiefvoorstel 'Wet uitbetaling pensioen in pensioeneenheden'.</p> <p>https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34255_initiatiefvoorstel_lodders</p> <p>Ook: Lifecyclebeleggen geen must meer voor pensioenuitvoerders</p> <p>Staatssecretaris Jetta Klijnsma (Sociale Zaken) gaat pensioenuitvoerders niet verplichten om bij het beperken van de beleggingsrisico's voor deelnemers gebruik te maken van een lifecycle-beleggingsbeleid. Zij is na overleg met belanghebbende partijen tot het oordeel gekomen dat er ook andere mogelijkheden zijn om de beleggingsrisico's gedurende de looptijd te beperken.</p>	1f.1, 1g.3, 1g.5, 1g.10, 1h.13 1h.16	Nee
<p>Opbouwpercentages bij een pensioen richtleeftijd vóór 67 jaar vanaf 1 januari 2015.</p> <p>Ook na het in werking treden van Witteveen 2015 mag in een</p>	3d.2, 3d.3	Nee

<p>pensioenregeling een pensioenrichtleeftijd lager dan 67 jaar worden opgenomen. Voor werknemers die na 1949 zijn geboren geldt dan wel de voorwaarde dat de omvang van het op te bouwen ouderdomspensioen niet hoger is dan het op basis van algemeen aanvaarde actuariële grondslagen naar de lagere pensioenrichtleeftijd herrekenende fiscaal maximale ouderdomspensioen ingaande op 67 jaar. Dit volgt uit artikel 18a, zesde lid, Wet LB. Deze actuariële herrekening kan zowel plaatsvinden in de opbouwfase als op de ingangsdatum van het pensioen. In de opbouwfase leidt de herrekening tot een lagere jaarlijkse maximale opbouw voor het ouderdomspensioen.</p> <p>In onderdeel 11.5 van het besluit van 6 november 2015, nr. BLKB2015/830M is echter tijdelijk goedgekeurd dat de in artikel 18a, zesde lid, Wet LB voorgeschreven actuariële herrekening van het ouderdomspensioen achterwege blijft in de situatie dat de uitkeringen van het ouderdomspensioen ingaan op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar of de in de pensioenregeling opgenomen lagere pensioenrichtleeftijd bereikt. Aan de goedkeuring is de voorwaarde verbonden dat in de pensioenregeling geen opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen wordt gehanteerd dat hoger is dan het in artikel 18a Wet LB voor het gehanteerde pensioenopbouwstelsel opgenomen maximum opbouwpercentage. Voor pensioenregelingen die gebruik maken van de combinatie van een verlaagde inbouw van AOW met een verlaagd opbouwpercentage als bedoeld in artikel 10aa van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 (UBLB) geldt de voorwaarde dat in de pensioenregeling geen opbouwpercentage wordt gehanteerd dat hoger is dan het in artikel 10aa UBLB opgenomen maximum opbouwpercentage voor het gehanteerde pensioenopbouwstelsel en het bedrag van de verlaagde AOW-inbouw. De goedkeuring vervalt per 1-1-2018.</p>		
<p>Verhoogde opbouw van het ouderdomspensioen in een middelloon- of eindloonstelsel bij uitruil van partnerpensioen op opbouwbasis.</p> <p>(Vraag & Antwoord 08-059)Vraag: In een pensioenregeling vindt tijdens de opbouw een uitruil plaats van het opgebouwde partnerpensioen naar het ouderdomspensioen. Mogen daarbij de opbouwpercentages, zoals die zijn genoemd in artikel 18a, eerste en tweede lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB) worden overschreden?</p> <p>Antwoord: Ja, mits de ruil plaatsvindt op basis van algemeen aanvaarde actuariële grondslagen (artikel 18d, eerste lid, onderdeel d, Wet LB).</p> <p>Verder is het volgende van belang. Allereerst moet de werkgever in de pensioenregeling aan de werknemer een recht op partnerpensioen op opbouwbasis ten behoeve van zijn partner toekennen. Gehele of gedeeltelijke uitruil van dat recht kan dan van jaar tot jaar plaatsvinden. Uitruil kan niet meer plaats vinden nadat hetzij het ouderdomspensioen hetzij het partnerpensioen is ingegaan. Daarnaast moet de partner instemmen met de uitruil (artikel 60, zesde lid, van de Pensioenwet (PW)). De instemming is nodig omdat bij het overlijden van de werknemer het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk gaat ontbreken. De instemming is</p>	3e.1	Nee

<p>ook nodig omdat de uitruil mede van invloed is op de rechten van de partner bij een eventuele toekomstige scheiding. Hierbij gaat het om de verevening van het ouderdomspensioen ingevolge de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding en de toekenning van een verzelfstandigd recht op partnerpensioen (bijzonder partnerpensioen) bij echtscheiding. Voor de berekening van het verhoogde opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen kan ten hoogste worden uitgegaan van de uitruilvoet zoals deze voor een (collectief) actuariel neutrale uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen in de regeling is opgenomen. Zie artikel 60, vijfde lid, PW. Als – bijvoorbeeld – in een eindloonregeling met 1,657% opbouw per jaar een uitruilvoet van 12,5% is opgenomen, bedraagt het verhoogde opbouwpercentage in de regeling maximaal 1,864125% (=1,125 x 1,657%).</p> <p>Bij een uitruil van partnerpensioen naar een hoger ouderdomspensioen mag de pensioenregeling geen mogelijkheden bieden het uitgeruilde partnerpensioen (in een vrijwillige module) aanvullend weer op te bouwen of te verzekeren (artikel 18d, tweede lid, Wet LB). Het is wel toegestaan om in plaats van volledige uitruil te kiezen voor de uitruil van een deel van het partnerpensioen. Men kan bijvoorbeeld uitsluitend het recht op partnerpensioen bij overlijden van de werknemer na de pensioendatum uitruilen. In dat geval dient bij de berekening van de uitruilvoet met de gedeeltelijke uitruil rekening te zijn gehouden.</p> <p>Een Vraag en Antwoord van vergelijkbare strekking was eerder opgenomen in onderdeel 7 van het vervallen besluit CPP2003/1610M (besluit van 10 februari 2004).</p>		
<p>Wet op de ondernemingsraden wijziging artikel 27 i.v.m. instemmingsrecht OR.</p> <p>Wetsvoorstel is aangenomen door 1K op 21 juni 2016. Dit voorstel wijzigt de Wet op de ondernemingsraden en de Pensioenwet en heeft betrekking op de rol van de ondernemingsraden ten aanzien van de arbeidsvoorwaarde pensioen. Het voorstel verduidelijkt dat de ondernemingsraden instemmingsrecht hebben over de arbeidsvoorwaardelijke aspecten van de pensioenregeling, ongeacht of de pensioenuitvoerder een pensioenfonds is, een verzekeraar of een premiepensioeninstelling. Daarmee wordt een lacune in het huidige instemmingsrecht gedicht.</p> <p>Werkgevers en werknemers zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de arbeidsvoorwaarde pensioen. Het is daarom belangrijk dat beide partijen hierop een bepalende invloed kunnen uitoefenen. Is er sprake van een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) waarin het onderwerp pensioen inhoudelijk wordt geregeld, dan is die invloed van beide partijen verzekerd. Is er geen sprake van een cao dan dient de invloed van werknemerszijde gerealiseerd te worden via het instemmingsrecht van de OR. De bestaande regeling voor het instemmingsrecht inzake pensioen is echter onduidelijk. Bovendien is er sprake van een lacune waardoor ondernemingsraden niet in alle gevallen instemmingsrecht hebben.</p> <p>https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34378_bevoegdheden</p>	1g.6, 3a.2, 3d.3	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
Waardeoverdracht pensioen gemaximeerd Met terugwerkende kracht geldt vanaf 1 januari 2015 dat waardeoverdracht altijd mogelijk is mits bijbetalingslasten voor oude werkgever niet meer dan de maximale bijdragingsplicht bedragen.	1h.4	Nee
Wet werk en zekerheid De wijzigingen in de wet werk en zekerheid per 1 januari 2016 kunnen gevolgen hebben voor formuleringen in arbeidsovereenkomsten en daardoor invloed op de pensioentoezegging.	1h.9	Nee

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 7

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Schadeverzekeringen particulier

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Wijzigingen zorgverzekering 2017</p> <p>De eerste wijzigingen voor het zorgverzekeringspakket zijn bekend. Waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geen werelddekking in zorgverzekering vanaf 2017 Zorgkosten buiten Europa niet meer gedekt vanaf 2017. - Geen eigen risico meer voor bepaalde zorgkosten Voor een aantal programma's is geen eigen risico meer verschuldigd. 	1d.18	Nee
<p>Schademeldings-app</p> <p>De kandidaat kan de kenmerken van het gebruik van de schademeldings-app beschrijven.</p>	1h.3, 1h.4, 1h.6, 1h.8	Nee
<p>CLNI verdrag*</p> <p>De ratificatie van de aanpassingen van het CLNI verdrag. Zodra het CLNI verdrag wordt geratificeerd gaat de aansprakelijkheid van binnenvaart schepen omhoog, maar ook van pleziervaartuigen.</p> <p>Deze verandering is voor iedereen van belang die een schip bezit.</p>	1c.10	Nee
<p>College van Zorgverzekeringen (CVZ)</p> <p>Per 1 april 2014 is de naam van het College van Zorgverzekeringen (CVZ) veranderd in Zorginstituut Nederland. Daarnaast is het takenpakket van het Zorginstituut uitgebreid met nieuwe taken: het verbeteren van de kwaliteit van de zorg in het algemeen en het bevorderen van beroepen en opleiding in de zorg.</p>	1f.7	Nee
<p>Nationaal Contactpunt</p> <p>Het NCP heeft als doel patiënten in staat (vervolg) te stellen om op een verantwoorde wijze gebruik te maken van hun rechten op grensoverschrijdende Gezondheidszorg d.m.v. het bieden van informatie.</p>	1d.17	Nee
<p>Eén systeem voor vastlegging van het aantal schadevrije jaren</p> <p>Per 1 april 2014 hanteren alle autoverzekeraars die bij het Verbond zijn aangesloten één systeem voor vastlegging van de schadevrije jaren.</p>	1a.10	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Nieuwe toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Uitspraak Hoge Raad 11 juli 2014</p> <p>Vergoeding voor niet-gecontracteerde zorg onder een naturapolis.</p> <p>Volgens de uitspraak van de Hoge Raad de vergoeding minimaal 75% zijn van het gecontracteerde tarief. (ECLI:NL:HR:2014:1646: vrije artsenkeuze bij naturapolissen)</p>	1d.18	Nee
<p>Vrije advocatenkeuze</p> <p>De Hoge Raad heeft uitspraak (21 februari 2014) gedaan over vrije advocaatkeuze. De gevolgen van de uitspraak van de Hoge Raad over de vrije advocaatkeuze voor zover deze van belang zijn voor de adviespraktijk. De mogelijke gevolgen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassing polisvoorwaarden - Verhoging premie <p>http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175672&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=726093</p>	1h.29	Nee
<p>Verzekeringen in de deeleconomie</p> <p>De deeleconomie is een relatief nieuw fenomeen dat nieuwe risico's voor verzekerden met zich meebrengt.</p> <p>De kandidaat moet de verzekeringstechnische aspecten van de verschillende onderwerpen van de deeleconomie weten: woningverhuur (Airbnb , Wimdu o.a.), uitlenen goederen, privé autoverhuur, voedsel delen, huizenruil.</p>	1c.3, 1c.8, 1c.11, 1d.3, 2c.4	Nee
<p>Regels voor drones</p> <p>Sinds de komst van het onbemande luchtvaartuig, de drone, is er ook een nieuwe verzekeringstak aangeboord. Het verzekeren van de drone zelf, maar ook de aansprakelijkheid van de eigenaar die een drone heeft, zijn belangrijke nieuwe ontwikkelingen binnen de verzekeringsbranche. Het verbond van verzekeraars heeft dan ook een brochure opgesteld met hierin alle nieuwe regels, procedures en richtlijnen voor het gebruik en misbruik van een drone.</p> <p>De kandidaat moet weten wat de verzekeringstechnische consequenties zijn van het bezit van een drone.</p>	1c.6	Nee
<p>Land- en bosbouwtrekkers</p> <p>Sinds 1 juli 2015 is het T-rijbewijs een feit. Iedereen die met een land- en bosbouwtrekkers of een motorrijtuig met beperkte snelheid op de openbare weg rijdt, dient in het bezit te zijn van het T-rijbewijs. Hiernaast is er een kentekenplicht voor land-en bosbouwtrekkers en</p>	3d.2	Nee

motorrijtuigen met een beperkte snelheid. Mogelijk moeten polissen hierop worden aangepast.		
---	--	--

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 8

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Schadeverzekeringen zakelijk

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Solas verdrag</p> <p>Solas verdrag inzake het wege van containers. Het Solas verdrag heeft betrekking op de plicht dat de afzender het “verried gross mass” dient op te geven zij een verzending over zee. Mocht dit gewicht niet kloppen dan kan de rederij besluiten om de container te laten staan. Dit kan een verhoging van de schade last voor de goederen verzekeringen inhouden, maar ook de aansprakelijk stellingen richting expediteurs, cargadoors kunnen toe nemen.</p> <p>Deze verandering is specifiek voor goederen transport en de aansprakelijkheid van expediteur en cargo door.</p>	1c.13	Nee
<p>CLNI verdrag</p> <p>De ratificatie van de aanpassingen van het CLNI verdrag. Zodra het CLNI verdrag wordt geratificeerd gaat de aansprakelijkheid van binnenvaart schepen omhoog, maar ook van pleziervaartuigen.</p> <p>Deze verandering is voor iedereen van belang die een schip bezit.</p>	1c.13	Nee
<p>Sanctiewet en ultimate beneficial owners (UBO)</p> <p>Verzekeraars mogen geen verzekeringsdekking bieden die in strijd is met geldende wet- en regelgeving. In het kader van de sanctieregelgeving ter bestrijding van terrorisme dient de verzekeraar daarom te checken of het bedrijf, diens bestuurders, gevolmachtigden en diens uiteindelijke belanghebbenden (UBO) voorkomen op de sanctielijsten van Nederland en/of de EU. Mocht blijken dat één van de bovengenoemde personen op de Sanctielijst vermeld staat, dan mag de verzekeraar geen uitkeringen verrichten en zal dit reden zijn een polis niet af te sluiten dan wel te beëindigen.</p> <p>https://www.honigenhonig.nl/sanctiewetgeving-en-ultimate-beneficial-owners-ubo</p>	2b.1	Nee
<p>Cyberverzekeringen</p> <p>De kandidaat moet weten wat er onder de dekking van de cyberverzekering kan vallen en wat de gevolgen zijn van de Wet Bescherming persoonsgegevens voor de cyberverzekering.</p>	1c.1, 1c.2, 1c.3	Nee
<p>Nieuwe methodiek brandinspectie</p> <p>Nieuwe methodiek zorgt er voor dat brandrisico's op een duidelijke en sluitende wijze worden beoordeeld.</p>	1b.3, 2b.2, 2g.6,	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Bedrijfsregeling Brandregres</p> <p>De kandidaat kan aangeven wat de gevolgen zijn van de bedrijfsregeling brandregres.</p>	1e.2 , 1e.24 en 1i.24	Nee
<p>Schaderegeling co-assurantie</p> <p>Het resultaat is het convenant 'Schaderegeling co-assurantie', een document waarin tot uitdrukking komt wat de klant minimaal mag verwachten met betrekking tot het schaderegelingsproces. Het doel hiervan is het schaderegelingsproces te versnellen en de rol van alle betrokken partijen - verzekeraars, makelaars, experts- te verduidelijken.</p>	1i.1 ,1i.6	Nee
<p>Regels voor drones</p> <p>Een onbemand luchtvaartuig ofwel de drone. De drone wordt hedendaags zowel particulier als zakelijk gebruikt. Met het gebruik van de drone heeft het Verbond van Verzekeraars een brochure opgesteld met richtlijnen en regels voor het verzekeren en het gebruik van de drone voor zakelijk gebruik.</p> <p>De kandidaat moet weten wat de verzekeringstechnische consequenties zijn van het bezit van een drone.</p>	1c.7	Nee
<p>Verhaalsimmunititeit niet verder beperkt</p> <p>De Hoge Raad beslist dat het begrip 'werkgever' in art. 7:962 lid 3 BW beperkt moet worden uitgelegd. Uitzendrelaties en aanverwante figuren (zoals zzp'ers) vallen buiten het bereik van de verhaalsimmunititeit. (ECLI:NL:HR:2014:3461)</p>	1g.3	Nee

Hoofdstuk 9

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Vermogen

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>AFM houdt vast aan ondergrens crowdfunding investeerderstoets €500,=/nieuwe crowdfundingvoorschriften per 1 april 2016 van toepassing.</p> <p>AFM heeft gebruik gemaakt van haar mandaat en houdt vast aan de ondergrens voor de crowdfunding investeerderstoets van €500. De Tweede Kamer had een motie aangenomen om dit bedrag te verhogen naar €1.000. AFM heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij hierin niet meegaat. Per 1 april 2016 zijn de nieuwe crowdfundingvoorschriften ingegaan.</p>	1l.9, 2f.1, 2f.2	Nee
<p>Verhoogde schenkingsvrijstelling</p> <p>Per 1-1-2017 wordt schenkingsvrijstelling weer verhoogd naar € 100.000,-.</p>	1m.7	Nee
<p>Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd</p> <p>In werking getreden 1-1-2016 Kandidaat moet weten wat de gevolgen zijn van het doorwerken na de AOW leeftijd.</p>	1b.1	Nee
<p>Pensioen 1-2-3</p> <p>Wet Pensioencommunicatie</p>	2d.3	Nee
<p>Onderzoek AFM naar beleggersgedrag</p> <p>In december 2015 heeft de AFM haar onderzoek (Belangrijke inzichten over zelfstandige beleggers, https://www.afm.nl/nl-consumenten/nieuws/2015/dec/eob-rapport) gepubliceerd naar het gedrag van execution only-beleggers. Hierin schenkt de AFM aandacht aan de veronderstellingen over beleggersgedrag waarop onder andere de inventarisatie is gebaseerd en de behavioural finance aspecten van beleggersgedrag die maken dat beleggers zich niet-rationeel gedragen. Dit gedrag is ook zichtbaar bij adviesklanten. Behavioural finance staat steeds meer in de belangstelling. Het is daarom belangrijk dat de adviseur op de hoogte is van de belangrijkste bevindingen en hier in zijn inventarisatie en advies rekening mee houdt.</p>	3a.1, 3a.2	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Risicometer Beleggen NVB</p> <p>Doel van de Risicometer Beleggen is particuliere beleggers te helpen bij het onderling vergelijken van de verschillende risicoprofielen van beleggingsportefeuilles van de verschillende aanbieders. Leden van de NVB en andere partijen die dat willen, kunnen van de Risicometer gebruik maken. Het is van belang dat de adviseur deze meter kent, kan interpreteren, kan gebruiken in zijn advisering en kan uitleggen aan de klant voor zover e.e.a onder de bevoegdheid van de adviseur van het Nationale Regime vallen. (https://www.nvb.nl/thema-s/sparen-lenen-beleggen/5160/risicometer-beleggen.html)</p> <p>Toepassen risicowijzer vanaf 1 mei 2016 In September 2015 heeft de AFM een leidraad risicowijzer opgesteld. Toepassing was/is op vrijwillige basis. Actualiteit is dat 13 beleggingsinstellingen in Nederland besloten hebben om vanaf 1 mei 2016 een zelf ontwikkelde versie van de risicowijzer toe te passen. Hiermee kunnen consumenten de risicoprofielen van verschillende aanbieders vergelijken op basis van volatiliteit en correlaties. https://www.nvb.nl/nieuws/2016/5054/banken-maken-risicoprofielen-beleggingsportefeuille.</p>	1b.15, 1g.6, 1l.13, 2f.1,	nieuw
<p>Introductie Key Information Document</p> <p>Op 31 december 2016 treedt de Europese regelgeving PRIIPs (packaged retail and insurance-based investment products) in werking. Hiermee wordt een Key Information Document geïntroduceerd, die de financiële bijsluiter voor een groot deel van de producten gaat vervangen. (https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/feb/wijziging-nrgfo)</p>	1l.4, 2a.4,	Nee
<p>Wijzigingen Nrgfo</p> <p>Op 1 juli 2016 worden enkele aanpassingen aan de Nrgfo van kracht, waaronder:</p> <p>Aanpassing van de regels voor de vrijstellingsvermelding, kredietwaarschuwing en risico-indicator in digitale media, aanpassing van de regels over de risico-indicator in reclame-uitingen, aanpassing van de regels over het activeren van klanten met beleggingsverzekeringen.(zie: https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/jun/nrgfo-wijziging-reclame-bel-verz)</p>	1f.1, 1f.3, 1f.4, 2f.1, 1g.10,1g.8, 1g.6, 1l.4, 1l.8, 2f.1,	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Wet bescherming erfgenamen tegen schulden</p> <p>De wet voorziet in een omzetting van een zuivere aanvaarding naar alsnog een beneficiaire aanvaarding bij onverwachte schulden. Dit moet dan wel gedaan worden binnen drie maanden na de ontdekking van de onverwachte schuld. De gedachte achter deze bepaling is dat de erfgenaam, indien hij bekend was geweest met de onbekende schuld, een andere keuze zou hebben gemaakt. De wet treedt per 1 september 2016 in werking.</p>	1m.7, 2g.5	Nee
<p>Fiscale verblijfplaats</p> <p>De Nederlandse Belastingdienst wisselt met steeds meer landen automatisch gegevens over financiële rekeningen uit. Dat is een gevolg van het Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) en het Common Reporting Standard (CRS). Daarin zijn internationale regels opgenomen om belastingontduiking en zwartsparen tegen te gaan. Op grond hiervan moeten financiële instellingen hun klanten sinds 1 januari 2016 vragen om een verklaring over hun fiscale woon- of vestigingsplaats.</p>	3d.1	Nee
<p>Inkorting duur WW en WGA</p> <p>Wijzigingen al ingegaan op 1-1-2016. Zie o.m. https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/12/17/maatregelen-sociale-zaken-en-werkgelegenheid-per-januari-2016</p>	1b.9	Nee
<p>Vrijlating lijfrenteopbouw voor bijstandsgerechtigde</p> <p>Bij Ministeriële regeling is geregeld dat per 1 april 2016 het pensioenvermogen in de derde pijler is vrijgesteld als vermogen ter bepaling van de bijstandsuitkering.</p>	1b.4	Nee
<p>Veranderingen Pensioen in eigen beheer*</p> <p>Pensioen in eigen beheer voor DGA gaat verdwijnen. Wat komt er voor in de plaats en welke overgangsregeling komt er? Afkoop en (gedeeltelijk) afrekenen of omzetten in de OSEB?</p>	1c.4	Nee
<p>Opvraag saldooverklaring bij niet afgetrokken lijfrentepremies (of inlegbedragen)</p> <p>Als lijfrentepremies/-inlegbedragen niet zijn afgetrokken kan daarmee in beperkte mate rekening worden gehouden bij uitkeringen uit lijfrenten. Het is dan zaak door de Belastingdienst vast te laten leggen wat het bedrag van de niet-afgetrokken bedragen is.</p>	1c.4, 1m.1, 1m.6	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Afschaffing minimumwaarderings-regel bij afkoop lijfrente</p> <p>Sinds 1-1-2016 is de minimumwaarderingsregel bij afkoop van lijfrenten vervallen (wettelijk). Voor oude jaren is dit geregeld in besluit BLKB2015/1080M.</p>	1m.1, 1m.6, 1n.1	Nee
<p>Dubbel genieten uitkeringsvrijstelling kapitaalverzekeringen bij fiscale partners</p> <p>Sinds 1-1-2016 is de regeling 'dubbel genieten uitkering' in werking getreden. Als bijvoorbeeld 1 begunstigde op de polis staat, mag de uitkering bij helfte worden toegerekend aan beide fiscale partners. Voor oude jaren is dit geregeld in besluit BLKB2016/33M.</p>	2g.2, 2g.3	Nee
<p>Vrijwillige voortzetting pensioen na ontslag</p> <p>Als men na ontslag de opbouw van pensioen vrijwillig wil voortzetten, dan kan dit onder voorwaarden maximaal 10 jaar lang. Getoetst moet worden wat de opties in een voorliggende ontslagsituatie zijn.</p>	1b.1	Nee
<p>Pensioentoezeggingen</p> <p>- de consequenties voor (lijfrente) bijsparen van de leeftijdsverhoging - het maximaal pensioengevend salaris.</p>	1b.1, 1o.3, 2d.3	Nee
<p>Wijzigingen AOW</p> <p>-twee woningen regel -strengere voorwaarden inkoop AOW</p>	1m.5	Nee
<p>Wet Werk en Bijstand</p> <p>In het Wetsvoorstel Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten zijn enkele wijzigingen in de WWB opgenomen. De belangrijkste zijn dat bijstandsgerechtigden passende arbeid moeten accepteren, dat bij misdragingen de bijstandsuitkering voor maximaal drie maanden kan worden stopgezet, de invoering van de kostendelersnorm en de verruiming van de criteria voor bijzondere bijstand.</p>	1p.6	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Afkoop lijfrente bij arbeidsongeschiktheid</p> <p>Vanaf 1 januari 2015 is het mogelijk voor arbeidsongeschikten om de lijfrenten af te kopen, zonder dat er revisierente in rekening wordt gebracht. Wel is er een aantal voorwaarden aan deze afkoop verbonden. Indien men niet voldoet aan deze voorwaarden zal alsnog de revisierente in rekening worden gebracht.</p>	1b.2, 1o.2, 2g.9	Nee
<p>Vervallen tijds-klem 15/20 jaar ook mogelijk voor Brede Herwaarderingspolissen</p> <p>Eind 2012 is goedgekeurd door het ministerie van Financiën, dat de tijds-klem van 15 of 20 jaar premie betalen - een van de voorwaarden voor een belastingvrije uitkering van een KEW, SEW of BEW- onder bepaalde omstandigheden vervalt. Deze omstandigheden zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. relatiebeëindiging, of 2. restschuld, of 3. situatie van schuldhulpverlening. <p>Een uitkering hoger dan de som van de betaalde premies (KEW) of de inleg (SEW of BEW) kan bij een van deze omstandigheden zonder de fiscale voorwaarde van 15 of 20 jaar sparen toch onbelast worden ontvangen. Degene moet dan aan de verzekeraar, bank of beheerder aannemelijk maken dat hij zich in een van de situaties bevindt.</p> <p>Op 17 december 2014 heeft de staatssecretaris van Financiën in een besluit goedgekeurd, zie, dat de tijds-klem ook kan vervallen voor de kapitaalverzekeringen, afgesloten voor 1 januari 2001. Voorwaarde is wel dat deze (Brede Herwaarderings) kapitaalverzekeringen nog voldoen aan de voorwaarde en dus uitzicht geven op een belastingvrije uitkering. Zoals voldoen aan de premiebandbreedte 1:10. Maar ook de voorwaarden van het overgangsrecht, te weten (op of) na 1 januari 2001 geen premieverhoging of verhoging van het verzekerd kapitaal, dan wel verlenging van de looptijd.</p> <p>Als extra voorwaarde geldt dat de uitkering wordt gebruikt om de eigenwoningschuld of restschuld (gedeeltelijk) af te lossen.</p>	1m.1	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging /nieuwe toetsterm?
<p>Defiscalisering werkt terug tot openvallen nalatenschap</p> <p>De staatssecretaris heeft het besluit over inkomen uit sparen en beleggen (box 3) gewijzigd. Hij keurt hierin goed dat de defiscalisering van vruchtgebruik en bloot eigendom met terugwerkende kracht geldt vanaf de eerste peildatum voor box 3 na het openvallen van de nalatenschap.</p>	1m.2	Nee
<p>Wet pensioencommunicatie</p> <p>De Eerste Kamer heeft unaniem ingestemd met het wetsvoorstel om de pensioencommunicatie van fondsen en verzekeraars te verbeteren. De wet zal op 1 juli 2015 in werking treden en moet ervoor zorgen dat pensioenfondsen en pensioenverzekeraars informatie verstrekken die aansluit bij de wensen van de deelnemer. Het moet duidelijk zijn welke keuzes er zijn en wat de gevolgen zijn van belangrijke levensgebeurtenissen zoals werkloosheid of overlijden voor het pensioen. Ook gaan fondsen en verzekeraars meer communiceren over onzekerheden.</p> <p>De wet beoogt mensen een persoonlijk en transparant totaaloverzicht van hun pensioen te bieden. Verder bieden de pensioenuitvoerders meer mogelijkheden om digitaal aanvullende informatie te verstrekken.</p>	2d.3	Nee

Nieuwe toetsterm(en):

1b.15	De kandidaat kan de vereisten van een beleggingsfonds om te kwalificeren als icbe herkennen en kan aangeven of een beleggingsfonds of icbe valt onder zijn bevoegdheid om advies hierover te geven binnen het Nationale Regime (vrijstelling Mifid)	B
1l.13	De kandidaat kan op basis van de risicometer Beleggen het verschil tussen de diverse beleggingsfondsen met elkaar aangeven.	B

***Indien bekend en definitief op 31 december 2016**

Hoofdstuk 10

Ontwikkelingen 2017 Wft-module Zorgverzekeringen

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
<p>De leeftijdsgrens van 30 jaar van personen die tijdelijk buiten Nederland studeren is vervallen.</p> <p>Personen die tijdelijk buiten Nederland studeren 20. De leeftijdsgrens van 30 jaar die hiervoor gold is per 1 januari 2015 geschrapt. https://www.rendement.nl/nieuws/id15196-leeftijdsgrens-verzekering-student-vervallen.html</p>	1j.1, 3e.1, 3e.2	Nee
<p>Taken van Zorginstituut Nederland (voorheen CVZ) worden overgeheveld naar het CAK.*</p> <p>Taken van Zorginstituut Nederland (voorheen CVZ) worden overgeheveld naar het CAK. Het gaat dan om de uitvoering van de burgerregelingen: - regeling onverzekerden - regeling wanbetalers - regeling gemoedsbezwaarden - regeling zorgverzekering en buitenland - regeling illegalen De ingangsdatum van de overgang van de uitvoering van deze regelingen naar het CAK wordt nog nader bepaald middels een Koninklijk Besluit. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-173.html</p>	1a.3	Nee
<p>Verlaging bestuursrechtelijke premie wanbetalers op 1 juli 2016</p> <p>Verlaging bestuursrechtelijke premie wanbetalers op 1 juli 2016 Per 1 juli 2016 wordt de bestuursrechtelijke premie voor de wanbetaler € 127,91 per persoon per maand. De eerste zes maanden van 2016 was deze maandpremie nog € 159,03. https://www.zorginstituutnederland.nl/actueel/nieuws/2016/minister-verlaagt-bestuursrechtelijke-premie-wanbetalers-op-1-juli-2016.html</p>	1a.2, 2e.8	Nee
<p>Diverse wijzigingen in de dekking van de zorgverzekering</p> <p>1. Kort verblijf zorginstelling in basispakket. De zorg en opvang voor patiënten die vanwege medische redenen tijdelijk niet thuis kunnen wonen, het zogeheten eerstelijns verblijf, wordt per 1 januari 2017 betaald vanuit de basisverzekering van de Zorgverzekeringswet (Zvw). 2. Plastische chirurgie Het basispakket wordt uitgebreid met de volgende behandelingen: - het operatief plaatsen van een borstprothese bij agenesie/aplasie van de borst bij vrouwen en de daarmee vergelijkbare situatie bij transvrouwen (ook aangeduid als man-vrouw transgender personen); - het uitvoeren van een bovenooglidcorrectie indien sprake is van een ernstige</p>	1d.1, 1d.4,2e.7, 3c.1, 3c.3, 2g.4, 2g.2	Nee

<p>gezichtsveldbeperking als gevolg van verworven verslapping of verlamming van de bovenoogleden; - het uitvoeren van een medisch noodzakelijke circumcisie.</p> <p>3. Eigen bijdrage gebitsprothesen De eigen bijdrage voor de implantaatgedragen gebitsprothese wordt net zoals bij de normale gebitsprothese als een percentage van de werkelijk gemaakte kosten. Voor de implantaatgedragen gebitsprothese geldt in de Zvw een vaste eigen bijdrage van €125 voor de onder- of bovenkaak, terwijl voor normale gebitsprothese een eigen bijdrage geldt van 25% van de kosten. Daardoor komt het in de huidige praktijk regelmatig voor dat een normale prothese voor de patiënt duurder uitvalt dan een (hoogwaardiger) implantaatgedragen prothese. Deze situatie is ongewenst. - voor implantaatgedragen prothesen voor de onderkaak wordt de eigen bijdrage 10% van de kosten - voor een implantaatgedragen prothese op de bovenkaak wordt de eigen bijdrage 8% van de kosten - voor de normale gebitsprothesen blijft de eigen bijdrage van 25% van de kosten. - Rebasings gebitsprothesen Voor reparaties en rebasing van gebitsprothesen komt een eigen bijdrage te gelden van 10% van de kosten. Dit omdat het gaat om de normale onderhoudskosten waar de verzekerde zelf ook een verantwoordelijkheid heeft. Bovendien gaat het om beperkte kosten, waardoor de eigen bijdrage maximaal 45 euro bedragen.</p> <p>4. Fronttandvervanging Verzekerden tot 18 jaar hebben onder omstandigheden recht op fronttandvervanging met implantaten. Dit recht bestaat wanneer blijvende snij- en of hoektanden niet zijn aangelegd of ontbreken als gevolg van een ongeval. Om de huidige aanspraak een effectieve aanspraak te laten maken wordt ervoor gekozen om verzekerden, indien een snij- of hoektand niet is aangelegd of voor het 18e levensjaar in zijn geheel verloren is gegaan als gevolg van een ongeval, tot en met hun 22e levensjaar recht hebben op deze (uitgestelde) behandeling.</p> <p>5. Fysiotherapie voor mensen met zogenaamde etalagebenen. Voor mensen met zogenaamde etalagebenen in de 2e fase, pijn door vernauwde bloedvaten in de benen, komt fysiotherapie in het pakket. Voor deze groep patiënten bestaat vanaf 2017 aanspraak op 37 behandelingen verspreid over een jaar, daarbij worden dan ook de eerste 20 behandelingen vergoed. Hiermee verschuift zorg die in het ziekenhuis wordt verleend naar de fysiotherapie</p> <p>6. Verruiming mogelijkheden vrijstellen eigen risico Zorgverzekeraars kunnen het sturingselement om programma's vrij te stellen van eigen risico breder inzetten om zo doelmatiger zorg in te kopen. Het voordeel voor de verzekerde is dat hij er in de meeste gevallen financieel op vooruit zal gaan. Hij betaalt immers geen eigen risico. Van dit voordeel kunnen verzekerden nu geen gebruik Het gaat dan om gezondheidsbevorderende of op preventie gerichte programma's. Nu geldt alleen vrijstelling van eigen risico voor programma's met betrekking tot diabetes, depressie, hart- en vaatziekten, chronisch obstructief longlijden, overgewicht of stoppen met roken. Ten aanzien van alle andere programma's, bijvoorbeeld met betrekking tot</p>		
---	--	--

<p>dementie of incontinentie, heeft de zorgverzekeraar deze sturingsmogelijkheid juridisch gezien niet. Dat is een onbedoelde situatie. Gezien bovenstaande zal artikel 2.17, tweede lid, onder b en c, van het Besluit zorgverzekering worden gewijzigd. Hiermee worden de mogelijkheden voor het vrijstellen van eigen risico verruimd. Dit neemt overigens niet weg dat zorgverzekeraars bij de uitvoering (bijvoorbeeld via preferentiebeleid) rekening zullen moeten houden met het arrest van de Hoge Raad, waarin is benadrukt dat zorgverzekeraars hun verzekerden in elk geval een voldoende ruime keuze aan dieetpreparaten moeten bieden aangezien dieetpreparaten niet onderling uitwisselbaar zijn.</p> <p>7. Nieuw cholesterolverlagend middel vergoed vanuit basispakket Het cholesterolverlagende middel alirocumab (Praluent) wordt vanaf 1 juni vergoed vanuit het basispakket. Alirocumab is na evolocumab (Repatha), dat per 1 april wordt vergoed, het tweede middel in een nieuwe klasse van cholesterolverlagers.</p> <p>https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/05/20/nieuwe-behandelingen-in-b</p>		
<p>Geschilleninstantie zorgcontracten van start*</p> <p>Deze instantie kan optreden als bemiddelaar tussen zorgverzekeraar en zorgaanbieder wanneer zij er tijdens hun contractbesprekingen niet uitkomen. Het doel is om een gang naar de rechter te vermijden. Dat scheelt veel tijd en geld, en is ook gericht op het voortzetten van de samenwerking.</p> <p>https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/06/02/geschilleninstantie-zorgcontracten-van-start</p>	1a.11	Nee
<p>Wet Kwaliteit, klachten en geschillen zorg</p> <p>Wat moet er gebeuren als iemand een klacht heeft over zorg en wat wordt er onder goede zorg geschaard? Dit staat in de Wet Kwaliteit, klachten en geschillen (Wkkgz) die per 1 januari 2016 is ingevoerd.</p>	1a.9	Nee
<p>Jurisprudentie tuchtrecht banken</p> <p>De kandidaat kan de nieuwe tuchtraad banken benoemen en de rol ervan omschrijven.</p> <p>https://www.tuchtrechtbanken.nl/files/attachments/persbericht_eerste_jaar_tuchtrecht_banken_57_meldingen.pdf</p>	1a.11	Wijziging
<p>Inkeerregeling boete</p> <p>Verhoging boete bij vrijwillige melding zwartsparen van 60% naar 120% vanaf 1 juli 2016.</p>	4a.1	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
UBO- register Invoering UBO- register per 26 juni 2017 voor minder witwaspraktijken en financiers van terrorisme.	2c.2	Wijziging
Adempauze schuldenaar (Besluit breed moratorium inwerking treding 1 januari 2017) De kandidaat moet weten dat de mogelijkheid voor een adempauze bestaat, zodat de consument kan worden doorverwezen.	3e.1, 4a.3	Nee
Wet Werk en Zekerheid Op 10 juni 2014 is de Wet Werk en Zekerheid door de Eerste Kamer aangenomen. De belangrijkste wijzigingen in deze wet zijn: - aanpassing ketenbepaling: vast contract voor flexwerkers na 2 jaar en verlenging van de tussenperiode van drie naar zes maanden; - één vaste voorgeschreven route voor ontslag; - invoering transitievergoeding	1c.2, 1c.4	Nee
Uitspraak Hoge Raad 11 juli 2014. Volgens de uitspraak van de Hoge Raad de vergoeding minimaal 75% zijn van het gecontracteerde tarief indien een verzekerde naar een niet-gecontracteerde zorgverlener gaat.	1d.2	Nee
Kifid opent digitaal klachtenloket Vanaf begin juli 2015 is het voor consumenten in sommige situaties mogelijk om online een klacht in te dienen bij het Kifid. Hiervoor heeft het Kifid een nieuw webportaal ontwikkeld: 'Mijn Kifid'.	1a.11	Nee
Versnelde verhoging AOW/ Witteveen 2015 Vanaf 1 januari 2016 wordt de AOW- gerechtigde leeftijd versneld naar 67 jaar in 2021. Vanaf 2021 zal de AOW- gerechtigde leeftijd gekoppeld worden aan de gemiddelde resterende levensverwachting.	1c.3	Nee
Solvency II Onder bepaalde voorwaarden vallen kleine verzekeraars en uitvaartverzekeraars niet onder het prudentiële toezicht van DNB.	1f.5	Nee

Relevante actuele ontwikkelingen	Toetsterm	Wijziging/ nieuwe toetsterm?
<p>Beloningsbeleid financiële ondernemingen ingevoerd</p> <p>In de nieuwe regeling met betrekking tot het beloningsbeleid financiële ondernemingen is onder meer de mate van beloningen voor bestuurders vastgelegd. Daarnaast zijn er meer regels vastgelegd rondom de variabele bonussen en de vertrekpremies bij financiële instellingen.</p>	1f.16	Nee
<p>College van Zorgverzekeringen (CVZ)</p> <p>Per 1 april 2014 is de naam van het College van Zorgverzekeringen (CVZ) veranderd in Zorginstituut Nederland. Daarnaast is het takenpakket van het Zorginstituut uitgebreid met nieuwe taken: het verbeteren van de kwaliteit van de zorg in het algemeen en het bevorderen van beroepen en opleiding in de zorg.</p>	1a.3	R1
<p>Nationaal Contactpunt</p> <p>Het NCP heeft als doel patiënten in staat (vervolg) te stellen om op een verantwoorde wijze gebruik te maken van hun rechten op grensoverschrijdende Gezondheidszorg d.m.v. het bieden van informatie.</p>	1a.3	R1

***Aanpassing toetstermen**

1a.3	<i>De kandidaat kan de rol van Zorginstituut Nederland, de SKGZ, de NZa, het CAK en de autoriteit Persoonsgegevens beschrijven.</i>	k
1i.1	<i>De kandidaat kan op hoofdlijnen aangeven welke samenhang er is tussen de verzekering van zorgrisico's van de klant, de Zorgverzekeringswet, de Wmo, de Wlz, de (aanvullende) ziektekostenverzekering.</i>	b
1a.11	<i>De kandidaat kan de klachten- en geschilleninstellingen, Klachten instituut financiële dienstverlening (Kifid), Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ), <u>Geschilleninstantie zorgcontracten</u> en tuchtraad noemen en kort beschrijven op welke gebieden zij werkzaam zijn.</i>	k